

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKA KOMISIA

STANOVISKO KOMISIE

z 8. augusta 2022

k plánu ukladania rádioaktívneho odpadu pochádzajúceho z lokality jadrovej elektrárne Paks II (dva reaktory typu VVER-1200) v Tolnianskej župe v Maďarsku**(Iba maďarské znenie je autentické)**

(2022/C 305/01)

Nasledujúce posúdenie vychádza z ustanovení Zmluvy o Euratome bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek ďalšie posúdenia, ktoré sa majú vykonať podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a povinnosti vyplývajúce z nej a zo sekundárnych právnych predpisov ⁽¹⁾.

V súlade s článkom 37 Zmluvy o Euratome dostala Európska komisia 9. februára 2021 od Stáleho zastúpenia Maďarska všeobecné údaje týkajúce sa plánu ukladania rádioaktívneho odpadu ⁽²⁾ pochádzajúceho z lokality jadrovej elektrárne Paks II.

Komisia požiadala o dodatočné informácie o tomto pláne 30. marca, 9. júna a 12. júla a Stále zastúpenie Maďarska ich poskytlo 27. apríla, 17. júna a 23. júla. Zástupcovia maďarskej vlády okrem toho poskytli doplňujúce informácie na plenárnom zasadnutí skupiny expertov, ktoré sa konalo 9. a 10. júna 2021 (prostredníctvom videokonferencie). Na základe všeobecných údajov a dodatočných informácií Komisia vypracovala toto stanovisko:

1. Vzdialenosť lokality od najbližšieho členského štátu, v tomto prípade od Chorvátska, je 75 km. Hranica Srbska ako susednej krajiny je vo vzdialenosti 66 km.
2. Za bežných prevádzkových podmienok je nepravdepodobné, že by výpuste plyných a kvapalných rádioaktívnych látok spôsobili v inom členskom štáte alebo tretej krajine také ožarovanie obyvateľstva, ktoré by bolo zo zdravotného hľadiska závažné vzhľadom na limity dávky stanovené v smernici o základných bezpečnostných normách (smernica Rady 2013/59/Euratom) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie by sa mali napríklad dôkladnejšie posúdiť environmentálne aspekty. Komisia by chcela pre orientáciu poukázať na ustanovenia smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, zmenenej smernicou 2014/52/EÚ, na smernicu 2001/42/ES o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie, ako aj na smernicu 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín a smernicu 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva.

⁽²⁾ Ukladanie rádioaktívneho odpadu v zmysle bodu 1 odporúčania Komisie 2010/635/Euratom z 11. októbra 2010 o uplatňovaní článku 37 Zmluvy o Euratome (Ú. v. EÚ L 279, 23.10.2010, s. 36).

⁽³⁾ Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, p. 1).

3. Pevný nízkoaktívny a stredneaktívny rádioaktívny odpad sa uloží v podzemnom národnom úložisku rádioaktívneho odpadu v Bataapáti. Vyhorité palivové články budú dočasne uskladnené v lokalite (v novom zariadení, ktoré sa má vybudovať a ktoré nie je súčasťou predloženej dokumentácie). Podľa plánovaného referenčného scenára sa palivové články následne uložia v hlbinnom geologickom úložisku v Maďarsku. Ďalšou možnosťou môže byť prepracovanie vyhoritého paliva. Ak sa vyhorité palivo prepraví na prepracovanie do tretej krajiny, bude sa musieť vrátiť do Maďarska na uloženie podľa článku 4 ods. 2 smernice o rádioaktívnom odpade (smernica Rady 2011/70/Euratom^(*)), podľa ktorého v prípade, že sa vyhorité palivo prepraví na prepracovanie do tretej krajiny, konečnú zodpovednosť za bezpečné a zodpovedné uloženie tohto materiálu vrátane akéhokoľvek odpadu, ktorý vznikne ako vedľajší produkt, nesie i naďalej členský štát pôvodu. Ak sa vyhorité palivo prepraví do tretej krajiny na uloženie, mali by byť splnené tieto požiadavky: i) vyhorité palivo musí príslušný maďarský regulačný orgán považovať za „rádioaktívny odpad“ v súlade s vymedzením uvedeným v článku 3 bode 7 smernice; ii) v čase prepravy musí medzi treťou krajinou určenia a Maďarskom byť v platnosti dohoda o využívaní úložiska v tejto tretej krajine; iii) musia byť splnené podmienky uvedené v článku 4 ods. 4 smernice, najmä podmienka uvedená v písmene c) daného odseku, podľa ktorej tretia krajina určenia musí mať fungujúce úložisko. Napokon by sa malo zdôrazniť, že účel prepravy vyhoritého paliva (či už ide o jeho prepracovanie alebo uloženie) musia príslušné orgány jasne stanoviť a vopred oznámiť.
4. V prípade havárií typu uvedeného vo všeobecných údajoch a zodpovedajúceho rozsahu neplánovaných výpustí rádioaktívnych látok, by dávky, ktorých účinkom by pravdepodobne bolo vystavené obyvateľstvo iného členského štátu alebo tretej krajiny, neboli zo zdravotného hľadiska závažné vzhľadom na referenčné úrovne stanovené v smernici o základných bezpečnostných normách (smernica 2013/59/Euratom).
5. Predložené všeobecné údaje a dodatočné informácie obsahujú údaje o analýze seizmicity regiónu okolo lokality jadrovej elektrárne (zaradeného medzi seizmicky stredne aktívne regióny) a o pravdepodobnej maximálnej seizmickej aktivite (príloha I k odporúčaniu Komisie 2010/635/Euratom). Komisia nabáda maďarské orgány, aby naďalej pozorne sledovali vývoj vedeckých poznatkov o seizmológii regiónu okolo lokality jadrovej elektrárne, aby v nadväznosti na akékoľvek zistenia vykonávali náležité opatrenia a informovali susedné členské štáty a Komisiu.

Komisia preto zastáva názor, že plnenie plánu ukladania rádioaktívneho odpadu v akejkoľvek forme pochádzajúceho z dvoch reaktorov typu VVER v lokalite jadrovej elektrárne Paks II nachádzajúcej sa v Tolnianskej župe v Maďarsku by ani za bežnej prevádzky, ani v prípade havárie typu uvedeného vo všeobecných údajoch a zodpovedajúceho rozsahu neplánovaných výpustí rádioaktívnych látok, nemalo spôsobiť takú rádioaktívnu kontamináciu vody, pôdy či ovzdušia iného členského štátu alebo tretej krajiny, ktorá by bola zo zdravotného hľadiska závažná vzhľadom na ustanovenia uvedené v smernici o základných bezpečnostných normách (smernica 2013/59/Euratom).

V Bruseli 8. augusta 2022

Za Komisiu
Kadri SIMSON
členka Komisie

(*) Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoritým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48).